

Ochrana osobnosti a náhrada nemajetkové ujmy v aktuální rozhodovací praxi českých soudů II.

Seminář Justiční akademie SR
Omšenie, 22. – 23. listopadu 2018
JUDr. Petr Vojtek

1

Nemajetková újma na zdraví

§ 2958 o. z.

Při ublížení na zdraví odčiní škůdce újmu poškozeného peněžitou náhradou, **vyvažující plně** vytrpěné **bolesti** a **další nemajetkové újmy**; vznikla-li poškozením zdraví **překážka lepší budoucnosti** poškozeného, nahradí mu škůdce i **ztížení společenského uplatnění**. Nelze-li výši náhrady takto určit, stanoví se podle **zásad slušnosti**.

2

Nemajetková újma na zdraví

Nárok na náhradu nemajetkové újmy na zdraví podle § 2958 o. z. tvoří jednotlivé, dílčí, samostatné nároky na náhradu za bolest, ztížení společenského uplatnění a další nemajetkovou újmu, jež samostatně vznikají i zanikají, a tedy se i samostatně promlčují.

Nárokem na odškodnění bolesti se rozumí odškodnění bolesti v tzv. širším smyslu, tedy jak bolesti fyzické, tak i duševního strádání; běžné obtíže spojené s ublížením na zdraví určitého typu jsou zahrnuty již v ohodnocení bolesti.

Další nemajetkové újmy při ublížení na zdraví ve smyslu § 2958 o. z. jsou spojeny se zásahem do zdraví, který nespočívá v přechodné bolesti ani ve fyzické či psychické újmě dlouhodobého (trvalého) charakteru, nýbrž jde o specifické okolnosti vymykající se obvyklému průběhu léčby a stabilizace zdravotního stavu, které nenastávají pravidelně, ale zvyšují intenzitu utrpěné újmy na zdraví nad obvyklou míru.

Usnesení NS ze dne 1. 11. 2017, sp. zn. 25 Cdo 2245/2017 (Rc – květen 2018)

3

Nemajetková újma na zdraví

Základem pro určení výše odměny advokáta pro účely náhrady nákladů řízení podle § 142 odst. 3 o. s. ř. není částka požadovaná žalobou, nýbrž až částka přisouzená.

Usnesení NS ze dne 21. 9. 2016, sp. zn. 25 Cdo 3974/2015 (Rc 121/2017)

- viz Rc 28/1970

4

Nemajetková újma na zdraví

Jsou-li bolesti trvalým následkem poškození zdraví, odškodňují se v rámci náhrady za ztížení společenského uplatnění.

Rozsudek NS ze dne 16. 12. 2015, sp. zn. 25 Cdo 3228/2014 (Rc 7/2017)

- zrušen nálezem ÚS pro jinou otázku

5

Nemajetková újma na zdraví

Podpůrné použití Metodiky Nejvyššího soudu pro zvýšení náhrady za ZSU do 31. 12. 2013

Úvahu o důvodech pro mimořádné zvýšení náhrady za ztížení společenského uplatnění podle předpisů účinných do 31. 12. 2013 nemůže soud podpůrně odůvodnit vlastním (lékařsky nepodloženým) porovnáním s procentním vyjádřením ztráty životních příležitostí ve smyslu Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví, vypracované pro účely aplikace § 2958 o. z., není-li takové porovnání podloženo posudkem znalce z oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví.

Rozsudek NS ze dne 26. 9. 2017, sp. zn. 25 Cdo 3940/2016

Usnesení ÚS sp. zn. III. ÚS 3396/17 – ústavní stížnost odmítnuta

6

Nemajetková újma na zdraví

Podprůměrné zapojení poškozeného v životě před úrazem

Náhrada za ZSU ve výsledné výši 2 452 500 Kč po polovičním krácení pro tzv. spoluzavinění poškozeného je nepřiměřeně vysoká, jestliže muž ve věku 18 let pro neúplné porušení krční míchy trpí paraplegií a částečným omezením hybnosti horních končetin, nemá však snížený intelekt ani narušené gnostické a komunikační schopnosti, a je tedy schopen se zapojovat do života přes fyzický handicap a nutnost určité pomoci druhých osob, přičemž jeho předchozí společenské zapojení bylo záporné, neboť byl již třikrát soudně trestán, nepracoval a požíval drogy.

Rozsudek NS ze dne 21. 3. 2017, sp. zn. 25 Cdo 3475/2015

7

Nemajetková újma na zdraví

Celoživotní zátěž při nákaze z dětského očkování

Náhradu za ztížení společenského uplatnění vypočítávanou podle § 444 obč. zák. a vyhlášky č. 440/2001 Sb. lze výjimečně zvýšit i na úroveň blížíící se desetinásobku základní náhrady v případě poškozené, která byla v kojeneckém věku v důsledku očkování proti tuberkulóze nakažena rezistentní mykobakterií, i když ji to významnou měrou nevyřazuje z podstatných životních činností. Kromě vyhláškou bodovaných trvalých zánětlivých změn v kostech a chrupavkách je třeba výraznějším násobkem zohlednit, že poškozená trpí stálými bolestmi, je zatížena trvalým užíváním léků, a protože čelí potenciální hrozbě propuknutí infekce s dalšími negativními následky, žije v celoživotní a všudypřítomné obavě o další zdravotní vývoj.

Rozsudek NS ze dne 26. 2. 2018, sp. zn. 25 Cdo 1900/2017

8

Nemajetková újma na zdraví

ZSU u dítěte

Ztráta sexuálních funkcí není novým následkem původního poškození zdraví dítěte útlého věku, jenž se projevil později a nemohl být původně předvídan, ani nepředstavuje změnu (zhoršení) zdravotního stavu, a tedy není důvod vyčleňovat náhradu za ztrátu sexuálních funkcí z celkového odškodnění ztížení společenského uplatnění do doby dovršení zletilosti, jestliže vzhledem k ustálenému zdravotnímu stavu bylo v době původního řízení zřejmé, že tyto možnosti jsou pro poškozeného do budoucna ztraceny.

Rozsudek NS ze dne 25. 7. 2018, sp. zn. 25 Cdo 2429/2018

9

Nová pracovněprávní úprava

Zákon č. 205/2015 Sb., kterým se mění zákoník práce a zrušuje zákon č. 266/2006 Sb., o úrazovém pojištění – účinný od 1. 10. 2015

§ 271c

Náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění

(1) Náhrada za bolest a ztížení společenského uplatnění se poskytuje zaměstnanci jednorázově, a to nejméně ve výši podle právního předpisu vydaného k provedení odstavce 2.

(2) Vláda stanoví nařízením výši náhrady za bolest a ztížení společenského uplatnění odpovídající vzniklé újmě, způsob určování výše náhrady v jednotlivých případech a postupy při vydávání lékařského posudku včetně jeho náležitostí ve vztahu k posuzované činnosti.

10

Nová pracovněprávní úprava

Nařízení vlády č. 276/2015 Sb., o odškodňování bolesti a ztížení společenského uplatnění způsobené pracovním úrazem nebo nemocí z povolání

Vyhláška č. 277/2015 Sb., o postupu při určování výše náhrady za bolest a za ztížení společenského uplatnění příslušníků bezpečnostních sborů

- definice bolesti a ZSU
- bodový systém převzatý (s úpravami) z vyhl. č. 440/2001 Sb.
- hodnota 1 bodu 250,- Kč
- chybí kritéria pro zvýšení náhrady soudem

Kritika v nálezů Ústavního soudu ze dne 16. 2. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3122/2015

11

Princip legitimního očekávání

Závěr o možnosti využití vyhlášky č. 440/2001 Sb. v souladu s přechodnými ustanoveními o. z. dovolací soud činí při vědomí kritiky bodového systému odškodnění nemajetkových újem na zdraví podle podzákoného předpisu, kterou vyslovil Ústavní soud v pracovněprávním sporu v odůvodnění nálezu ze dne 16. 2. 2016, sp. zn. IV. ÚS 3122/15. I v nyní projednávané věci byl sice použit vyhláškový systém, ovšem způsobem, který nevyvolává pochyby o jeho vhodnosti, neboť odvolací soud s jeho pomocí **provedl objektivizaci obtíží poškozeného a neopomenul takto zjištěnou částku podrobit úpravě a individualizoval** (či personalizoval) ji odpovídajícím způsobem s přihlédnutím ke konkrétním poměrům poškozeného, čímž dospěl k odůvodněné a proporcionální výši náhrady srovnatelné s případy podobného charakteru. Takový přístup jako ústavně konformní ostatně akceptoval Ústavní soud například i v usnesení ze dne 16. 6. 2016, sp. zn. I. ÚS 1162/15. např. 25 Cdo 2912/2015, 25 Cdo 5079/2015

12

Princip legitimního očekávání

Zvyšování náhrady za ztížení společenského uplatnění pomocí násobků základního bodového ohodnocení podle § 7 odst. 3 vyhlášky č. 440/2001 Sb., účinného do 31. 12. 2013, nebylo sice výslovně upraveno v právním předpise, avšak šlo o užitečnou a vžitou pomůcku, která přispívala ke sjednocování rozhodovací praxe soudů. Zároveň šlo o nástroj odstraňující rigidnost bodového systému, který umožňoval soudu dostát požadavku proporcionality. Samotný bodový systém sloužil objektivizaci jinak těžko kvantifikovatelných subjektivních obtíží, přičemž právě možnost mimořádného zvýšení o přiměřené násobky vyvazovala soud z vlivu paušálních sazeb a dávala prostor pro náležitou diferenciaci odškodnění zohledňující individuální okolnosti konkrétního případu.

Usnesení NS ze dne 27. 4. 2016, sp. zn. 25 Cdo 5079/2015 (C 15574)

13

Princip legitimního očekávání

Soudy sice vyšly z bodového hodnocení podle vyhlášky č. 440/2001 Sb. současně (však) v souladu s principem proporcionality (odškodnění) za použití ustanovení § 7 odst. 3 uvedené vyhlášky zohlednily konkrétní okolnosti posuzovaného případu a také v souladu (i) s principem rovnosti vzaly v úvahu výši odškodnění, jež bylo poškozeným přiznáno v obdobných případech, přičemž dostatečně vysvětlily, proč nepovažují stěžovatelčinu argumentaci odškodněním za zpoždění letu přílehlavou. Za tohoto stavu Ústavní soud nemá z čeho vyvodit, že by v posuzované věci přiznané odškodnění bylo zjevně neadekvátní, a tudíž rozporné s výše zmíněnými principy. Zde lze jen odkázat na závěry Nejvyššího soudu a připomenout, že srovnávat lze jen případy a okolnosti k tomu způsobilé, nehledě na aspekt soudního uvážení, který byl náležitě Nejvyšším soudem vyložen.

Usnesení ÚS ze dne 25. 9. 2018, sp. zn. III. ÚS 2889/2017

14

Princip legitimního očekávání

Klíč či pomůcka umožňující objektivizaci obtíží spojených s újmou na zdraví je nezbytná k naplnění požadavku § 13 o. z.:

Každý, kdo se domáhá právní ochrany, může důvodně očekávat, že jeho právní případ bude rozhodnut obdobně jako jiný právní případ, který již byl rozhodnut a který se s jeho právním případem shoduje v podstatných znacích; byl-li právní případ rozhodnut jinak, má každý, kdo se domáhá právní ochrany, právo na přesvědčivé vysvětlení důvodu této odchylky.

15

Zahraniční přístupy

Slovensko - zákon č. 437/2004 Zb., o náhrade za bolest' a o náhrade za s'ťaženie spoločenského uplatnenia

Dánsko - zákon o náhradě škody

Rakousko, Německo, Slovinsko - dlouhodobá analýza soudní judikatury

Nizozemí - Smartengeldboek (Manuál, směrnice o náhradě škody za bolest a utrpení) vydané Royal Dutch Touring Club ANWB a časopisem Verkeersrecht (dopravní právo), Příručka k posuzování trvalého poškození Americké zdravotnické asociace

Itálie - zákon o soukromém pojištění – tabulky pro drobná poranění (do 9 % invalidity) – zejména u dopravních nehod

- závažnější poranění – Milánské tabulky

16

Metodika NS k nemajetkové újmě na zdraví

Metodika NS k náhradě nemajetkové újmy na zdraví

Rc 63/2014

http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/Edit/Rozhodovaciinnost~Metodikak%3F2958o.z.?Open&area=Rozhodovac%C3%AD%20%C4%8Dinnost&grp=Metodika%20k%20%C2%A7%202958%20o.z.&lng=

- nezávazný doporučující materiál
- bolest a ztížení společenského uplatnění
- komplexní přístup (lékařské a právnické posouzení)
- odborný podklad
- předpoklad využití v soudní i mimosoudní praxi
- dopadá na občanskoprávní vztahy

17

Metodika NS k nemajetkové újmě na zdraví - literatura

Žďárek, R., Těšinová, J., Škárová, M., Waltr, R., Púry, F. a kol: Metodika odškodňování imateriálních újem na zdraví, C. H. Beck. Praha 2015

Vítová, B. Náhrada majetkové a nemajetkové újmy v novém občanském zákoníku: komentář k § 2894 až § 2971 : metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví. Olomouc: ANAG, 2015

Sokol, M., Vorel, F., Dobiáš, M., Vojtíšek, T. Odškodnění bolesti a trvalých následků u pracovních a nepracovních úrazů. Plzeň: Aleš Čeněk, 2016

18

Metodika NS k nemajetkové újmě na zdraví

Struktura Metodiky

- **A. Preambule**
 - doplňuje se o nové výchozí částky
- **B. Přehled bolesti**
 - potřeba zpřesnění, psychiatrická položka?
- **C. Aktivity a participace (MKF)**
 - doplněna podrobná třístupňová klasifikace
- **D. Technické pokyny**
 - nové znalecké odvětví
 - způsob výpočtu

19

Metodika NS k nemajetkové újmě na zdraví

- **Bolestné – revize přílohy I. vyhlášky č. 440/2001 Sb.**
- **Ztížení společenského uplatnění – zcela nový přístup s využitím MKF**

20

Metodika NS - bolestné

Přehled bolesti – hodnota bodu – 1% hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok předcházející roku, v němž vznikl nárok/vznikla bolest

2013 – 25 128 Kč, tj. **1 bod 251,28 Kč pro rok 2014**
2014 – 25 686 Kč, tj. **1 bod 256,86 Kč pro rok 2015**
2015 – 26 467 Kč, tj. **1 bod 264,67 Kč pro rok 2016**
2016 – 27 589 Kč, tj. **1 bod 275,89 Kč pro rok 2017**
2017 – 29 504 Kč, tj. **1 bod 295,04 Kč pro rok 2018**

21

Metodika NS - bolestné

- **Potřeba odstranit chyby a provést úpravu – spolupráce NS s Českou lékařskou společností Jana Evangelisty Purkyně**

- odstranění věcných nedostatků
- sblížení s pracovněprávní úpravou

- **Navrženo doplnit o položku týkající se psychiatrických obtíží přechodného rázu (bolest v širším slova smyslu):**

Vážná duševní porucha vzniklá následkem traumatu, potvrzená psychiatrickým pracovištěm - 60 – 300 b.

Není namístě pokusit se o nový systém?

22

Ztížení společenského uplatnění

MKF – Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (ICF)

- **systém vytvořený Světovou zdravotnickou organizací (WHO)**

http://www.mpsv.cz/files/clanky/9867/klasifikace_funkcnich_schopnosti_disability_zdravi.pdf

23

Metodika NS – ZSU

Zcela nová filosofie: využití Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (MKF)

- úprava 3. části - **Aktivity a participace**

Postup:

- **vyjádření stupně či procenta obtíže ve všech klasifikovatelných činnostech**
- **přepočítání na výsledné celkové procento (0-100 %)**
- **stanovení základní náhrady**
- **tzv. modifikace soudem podle konkrétních poměrů**

24

MKF

Čtyři komponenty:

1. Tělesné funkce (kód b)

2. Tělesné struktury (kód s)

3. **Aktivity a participace (kód d)**

- **provádění úkolu a zapojení do životní situace**

4. Faktory prostředí (kód e)

25

MKF

Kvalifikátory (stupně omezení)

0 – žádná obtíž (nepřítomná, zanedbatelná)	0-4%
1 – lehká obtíž (mírná, nízká)	5-24%
2 – středně těžká obtíž (zřetelná větší)	25-49%
3 – těžká obtíž (vysoká, extrémní)	50-95%
4 – úplná obtíž (úplná)	96-100%

26

MKF – Aktivity a participace

Aktivity a participace – devět kapitol

- 1. Učení se a aplikace znalostí**
- 2. Všeobecné úkoly a požadavky**
- 3. Komunikace**
- 4. Pohyblivost**
- 5. Péče o sebe**
- 6. Život v domácnosti**
- 7. Mezilidská jednání a vztahy**
- 8. Hlavní oblasti života**
- 9. Život komunitní, sociální a občanský**

27

Metodika NS – ZSU

Příklady domén

Účelné smyslové zkušenosti (d 110 – d 120)

d 110 Pozorování

Používání „zrakového smyslu“ (zraku) k záměrnému vnímání zrakových podnětů, jako je pozorování sportovní události nebo dětí, jak si hrají.

d 115 Naslouchání

d 120 Jiné účelné vnímání

- pro všechny položky platí, že jde o používání smyslů ke vnímání podnětů, o zpracování podnětů, o poruchu analyzátorů spočívající v tom, že člověk informaci nezpracuje

28

Metodika NS – ZSU

Příklady domén

d 350 Konverzace

Začít, udržet a ukončit výměnu jednoduchých myšlenek a idejí, mluvenou nebo psanou formou, znaky nebo jinou formou jazyka, s jednou nebo více osobami, známými nebo cizími, ve formálním nebo neformálním setkání. Zvažují se všechny obvyklé formy komunikace, jde o **mentální i fyzickou způsobilost**.

d 355 Diskuze

Začít, udržet a ukončit porovnání námětu s argumenty pro a proti, nebo vést rozhovor prostředky mluvenými nebo psanými znaky nebo jinou formou jazyka, s jednou nebo více osobami nebo známými, nebo cizinci ve formálním styku nebo z určité příčiny uskutečněném sezení. Jde o vyšší formu konverzace. **Posuzuje se více mentální stránka, projeví se zejména úbytek intelektové schopnosti.**

29

Metodika NS – ZSU

Příklady domén

d 450 Chůze

Pohyb po povrchu na nohou, krok za krokem tak, že jedna noha je vždy na podlaze, jako při procházce, loudání se, kráčení vpřed, zpět nebo do strany. Jde o **využití dolních končetin. Vozík není facilitátor.**

d 460 Pohyb po různých lokalitách

Kráčet a pohybovat se po různých lokalitách a v situacích, jako chodit mezi pokoji v bytě uvnitř budovy nebo po ulici ve městě. **Projeví se i mentální a smyslové obtíže v interakci s prostředím (např. poruchy orientace).**

30

Metodika NS – ZSU

Příklady domén

d 510 **Sám se umýt**

Umýt a osušit si celé tělo nebo části těla, používat vodu a vhodné prostředky nebo materiály k mytí a osušení, jako se koupat, sprchovat, umývat si ruce a nohy, obličej a vlasy, a utřít se ručníkem. Jde o **činnost v koupelně**, nehodnotí se, jak se k ní dostane.

d 530 **Používání toalety**

Plánovat vyměšování (menstruace, močení a defekace) a následné očištění těla. **Nehodnotí se transport k toaletě.**

31

Metodika NS – ZSU

Příklady domén

d 839 **Formální vzdělávání**

Učení na různých stupních organizovaného vzdělávání, podle věku se hodnotí následující **podpoložky, a to v rovnoúlném poměru:**

d 8390 Předškolní výchova

d 8391 Školní výchova

d 8392 Příprava na povolání

d 8393 Vyšší vzdělání

32

Metodika NS – rozdíly oproti MKF

Aktivity a participace – rozdíly oproti dosavadnímu využití (v MKF)

- a) hodnotí se všechny položky (domény)
- b) hodnotí se Kapacita, někdy i Výkon
- c) přihlíží se k některým Facilitátorům
- d) významný je stav před poškozením

33

Metodika NS – výše náhrady

Rámcová výchozí částka (při 100% vyřazení)

- 400-násobek průměrné hrubé měsíční nominální mzdy na přepočtené počty zaměstnanců v národním hospodářství za rok, v němž se ustálil zdravotní stav poškozeného, za rok 2013 – 25 128 Kč, za rok 2014 – 25 686 Kč, za rok 2015 – 26 467 Kč, za rok 2016 – 27 589 Kč, za rok 2017 – 29 504 Kč

- pro rok 2014 – 10 051 200 Kč
- pro rok 2015 – 10 274 400 Kč
- pro rok 2016 – 10 586 800 Kč
- pro rok 2017 – 11 035 600 Kč
- pro rok 2018 – 11 801 600 Kč

34

Metodika NS

Nastavení finanční úrovně odškodnění

- základní (rámcové) ohodnocení náhrady nemateriální újmy při trvalých zdravotních následcích (zejména odčinění morální újmy vzniklé zásahem do tělesné integrity, frustrace z trvalého poškození tělesných orgánů, stresu a vypětí z překonávání nastalých obtíží, pozbytí ztráty životních příležitostí a možností, včetně abstraktní ztráty možností pracovního uplatnění a zapojení se do dalších životních činností)
- proporcionální vyjádření ztráty průměrného potenciálu pro určitý typ postižení

35

Metodika NS – výše náhrady

Hodnocení funkčních schopností podle upravené MKF (% vyřazení) je jen podkladem pro další úvahu soudu

Soud je povinen modifikovat (doladit) výslednou částku

- věk
- intenzita předchozích aktivit (zapojení)
- okolnosti zvláštního zřetele hodné uvedené v § 2957 o. z. (zejména úmysl škůdce, zveřejnění újmy, diskriminace, obava ze ztráty života či závažného poškození zdraví)
 - vše v doporučených procentních pásmech (0-35%), v celkovém souhrnu maximálně do dvojnásobku

36

Metodika NS

Modifikace rámcové částky soudem:

- **Věk, v němž trvalé následky nastanou**
 - 45 do 55 let – základní, rámcová náhrada
 - +10% ve věku 35 – 44 let
 - + 20% ve věku 25 – 34 let
 - + 30 - 35% ve věku 0 – 24 let
 - - 10% ve věku 55 – 69 let
 - - 20% od 70 let výše

37

Metodika NS

Modifikace rámcové částky soudem:

- **Zapojení do společenských aktivit před poškozením zdraví**
 - + 10% - nadprůměrné
 - + 20% - výjimečně intenzivní
 - + 30% - zcela mimořádné
 - - 10% - podprůměrné
 - - 20% - prakticky žádné

38

Metodika NS

Modifikace rámcové částky soudem:

- přihlednutí k výjimečným okolnostem vyjmenovaným v § 2957 není možné pro jejich předpokládanou šíři a variabilitu vyjádřit konkrétními pojmy ani jim přiřazenými procentními pásmy, je proto ponecháno zcela na úvaze soudu s doporučením, aby po celkovém výsledném zvýšení nepřesahovala náhrada dvojnásobek rámcové částky

39

Metodika NS - postup

- **Znalec**

Hodnocení stupně obtíží

- **Soud**

Rámcová výchozí částka (nyní 11 801 600 Kč)

40

Metodika NS – znalecké předpoklady

Znalec v oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví (vyhl. č. 123/2015 Sb.)

- dokončené vysokoškolské magisterské vzdělání ve studijním programu všeobecné lékařství
- specializovaná způsobilost podle zákona č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta (v minimálně jednom z oborů podle vyhlášky č. 185/2009 Sb., o oborech specializačního vzdělávání lékařů, zubních lékařů a farmaceutů a oborech certifikovaných kurzů)
- nadstavbový kurs k Metodice

41

Metodika NS – znalecké předpoklady

K podání znaleckého posudku podle Metodiky NS k nemajetkové újmě na zdraví, který je pro soud základem pro určení náhrady za ztížení společenského uplatnění (§ 2958 o. z.), je odborně způsobilý znalec z oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví, aniž by byla vyžadována jeho kmenová odbornost pro dané postižení.

Rozsudek VS v Olomouci ze dne 2. 5. 2016, sp. zn. 4 Tmo 2/2016 (SoRo II-12/2017)

42

Metodika NS – znalecké předpoklady

Ve sporu o náhradu za vytrpěnou bolest je přípustné, aby posudek ke stanovení výše **bolestného** podle Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (Rc 63/2014) podal znalec, který není znalcem jmenovaným pro obor zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví, jestliže při ohodnocení plně respektuje principy odškodnění bolesti uvedené v Metodice.

Rozsudek KS v Praze ze dne 23. 5. 2017, sp. zn. 25 Co 153/2017 (SoRo 11-12/2017)

43

Metodika NS – znalecké posudky

Posudek

- popis ustáleného zdravotního stavu
- závěry ohledně stupně obtíží posuzované osoby podle jednotlivých domén upravené MKF (se zdůvodněním zejména využití Facilitátorů)
- hodnocení stupněm či procentem v rozhraní www.nahradazsu.cz (do roku 2018 www.ztizeni.cz)
- **výsledné procentní vyjádření rozsahu omezení či vyřazení poškozeného z celé škály společenských činností**

44

Metodika NS – znalecké posudky

Zadání posudku:

Popište poškození zdraví, které poškozený (žalobce) utrpěl v důsledku škodné události a oklasifikujte je podle Mezinárodní klasifikace nemocí (MKN)

- Popište, jaké tělesné struktury byly zasaženy (poškozeny) škodnou událostí a oklasifikujte je podle Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví (MKF)
- Popište, jaké tělesné funkce byly zasaženy v důsledku škodné události a oklasifikujte je podle MKF

45

Metodika NS – znalecké posudky

Zadání posudku:

- Popište, jak vypadá ustálený zdravotní stav poškozeného (žalobce)
- Proveďte ohodnocení poškození poškozeného (žalobce) v jednotlivých položkách komponenty Aktivity a participace MKF, upravené podle Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 o. z.), a **stanovte celkové procento obtíží podle Metodiky NS, k nimž došlo v důsledku škodné události**
- Uveďte, které faktory prostředí (Facilitátory) jste zohlednil při hodnocení podle předchozí otázky

46

Metodika NS – znalecké posudky

Znalci z oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví, nepřísluší, aby na základě Metodiky Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (bolest a ztížení společenského uplatnění podle § 2958 o. z.) sám stanovil a určil částku náhrady za ztížení společenského uplatnění, neboť je to soud, kdo stanoví její výši podle předem daných kritérií. Účelem znaleckého posudku je vytvořit pro soud dostatečně **podrobný, strukturovaný a pochopitelný skutkový podklad, obsahující odborný lékařský závěr o míře vyřazení poškozeného z životních činností** definovaných v Metodice tak, aby soud mohl učinit právní závěr o výši náhrady za nemajetkovou újmu.

Usnesení NS ze dne 30. 9. 2017, sp. zn. 8 Tdo 190/2017 (Rt 39/2018)

47

Podstata Metodiky

Nemajetková újma vyvolaná ublížením na zdraví má být odčiněna v penězích plně, případně podle zásad slušnosti, přičemž však zákon nestanoví žádná konkrétní kritéria, která má zvažovat soud rozhodující o náhradě za bolest, ztížení společenského uplatnění či další nemajetkové újmy.

Za účelem objektivizace a medicínské klasifikace vytrpěných újem na zdraví byl vypracován systém označovaný jako Metodika Nejvyššího soudu k náhradě nemajetkové újmy na zdraví (§ 2958 o. z.), jejíž základní východiska byla publikována pod Rc 63/2014 Sb.

Postup v ní popsany má plnit **zákonný princip slušnosti** (§ 2958 věta druhá o. z.) i **požadavek legitimního očekávání** (§ 13 o. z.). Z něj vyplývá nutnost vypracovat znalecký posudek znalce z oboru zdravotnictví, odvětví stanovení nemateriální újmy na zdraví, na jehož podkladě lze rozhodnout v adhezním řízení o nároku poškozeného na náhradu nemajetkové újmy způsobené ublížením na zdraví (§ 228 odst. 1 tr. ř.).

Usnesení NS ze dne 25. 1. 2017, sp. zn. 6 Tdo 1791/2016 (TR 2/2018)

48

Podstata Metodiky

- **Nástroj české justice k výkladu § 2958 o. z.**
- **Snaha objektivizovat zdravotní obtíže pomocí medicínských metod**
- **Prostor pro zohlednění subjektivního vnímání újmy poškozeným (modifikace, personalizace)**
- **Živý systém – stanovena východiska, ale detaily a další otázky se řeší a budou dopracovávat**
- **Uplatňuje se již při mimosoudním řešení nároků**
- **Soudní rozhodnutí budou Nejvyšším soudem analyzována**

49

*Děkuji Vám za laskavou pozornost
Petr Vojtek*

50